

היום נלמד בעזרת ה':

שבת דף צא

לעיל אמר אביי שאם הצניעו ושכח לשם מה הצניעו ואח"כ הוציא אותו סתם (כגון להעבירו ממקום למקום), הרי הוא חייב, משום ש'כל העושה על דעת הראשונה הוא עושה'. הגמרא מקשה וכי אדם שחישב להוציא את כל ביתו אינו חייב עד שיוציא את כל ביתו משום שזו היתה מחשבתו, ואם שכח והוציא מעט מעט פטור? הגמרא מתרצת שכשחשב להוציא את כל ביתו בטלה דעתו אצל כל אדם, משום שלכולם חשוב כל דבר כשיעורו.

למדנו במשנה לעיל שאדם שהצניע איזה דבר שיעורו במשהו, אבל אדם אחר שהוציא חייב רק אם היה בו את שיעורו המפורש בו. משנתנו היא לא כרבי שמעון בן אלעזר הסובר שאם אדם הצניע משהו והוציאו אחר, התחייב האחר במחשבתו של המצניע.

ספקו של רבא: דבר פשוט הוא שאם הוציא גרוגרת לאכילה ולפני שהניחה נמלך להשתמש בה לזריעה ואז הניחה (או להיפך) שהוא חייב, משום שיש כאן שיעור בין לאכילה ובין לזריעה, ואין אנו אומרים שצריך לעשות עקירה והנחה במחשבה אחת.

הספק הוא כשהוציא חצי גרוגרת לזריעה, ואח"כ היא תפחה לשיעור גרוגרת והוא נמלך עליה לאכילה ואז הוא הניח אותה, האם כיון שכשהוא הוציאה לא היה בה שיעור אכילה א"כ לא מצטרפים העקירה וההנחה והוא פטור, או שמא כיון שאם הוא היה 'שותק' ולא חושב מחשבה אחרת הוא היה חייב (שהרי יש בה שיעור לזריעה) לכן גם עכשיו הוא חייב שהרי יש בה כעת גם שיעור לאכילה (= מחשבה אחרונה) וגם שיעור לזריעה (= מחשבה ראשונה), ולכן מצטרפים העקירה וההנחה.

ואם תפשוט כמו הצד השני שבספק הנ"ל (= שחייב, שהרי אם הוא היה 'שותק' ולא חושב מחשבה אחרת הוא היה חייב), יש להסתפק מה הדין כשהוציא כגרוגרת לאכילה, ואח"כ היא צמקה והוא נמלך עליה לזריעה ואז הוא הניח אותה, האם כיון שאם הוא היה 'שותק' ולא נמלך עליה לזריעה הוא היה פטור על מחשבתו הראשונה (שהרי אין בה שיעור אכילה), ולכן אף שחשב בסוף לזריעה אין מחשבתו השנייה

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

מצטרפת לראשונה ופטור, או שמא הולכים אחר מחשבתו השניה (= לזריעה) והרי יש בה כעת שיעור זריעה וחייב.

ואם תפשוט כמו הצד השני שבספק הנ"ל (= שהולכים אחר מחשבתו השניה והרי יש בה כעת שיעור זריעה וחייב), יש להסתפק מה הדין כשהוציא גרוגרת לאכילה, ואח"כ היא הצטמקה, ואח"כ היא שוב תפחה כבתחילה ואז הוא הניח אותה, האם יש דיחוי לענין שבת' כלומר האם כיון שאילו הוא היה מניחה לאחר שהיא הצטמקה הוא היה פטור (= שהרי אין בה שיעור כעת), לכן בטלה לה העקירה, או ש'אין דיחוי לענין שבת' וחייב. הגמרא נשארת בתיקו.

👉 אוכלין טמאים בשיעור כביצה יכולים לטמא אחרים.

רבא שאל את רב נחמן: זרק בשבת כזית תרומה לבית טמא שיש בו אוכלין פחות מכביצה, והכזית הזה נח עליהם והשלימם לכביצה, האם מתוך שזריקתו חשובה לענין שהוא מצטרף עמהם לטומאה היא חשובה אף לענין שבת כאילו יש בה שיעור גרוגרת וחייב?

רב נחמן מוכיח מכך ששיעור שתי הלחם ולחם הפנים לענין הוצאה בשבת הוא בכגרוגרת, למרות שאם הוציא מהם כזית הם נפסלו לאכילה (מדין קדשים שיצאו לחוץ), משמע שאין אנו אומרים שמתוך ששיעורם לענין פסול הוא בכזית אף לענין הוצאה בשבת שיעורם בכזית.

הגמרא דוחה את ראיתו של רב נחמן, שלגבי שתי הלחם ולחם הפנים מיד כשהוציאים מחוץ לחומת העזרה הם נפסלו, ואילו לגבי שהוצאת שבת הוא מתחייב רק אח"כ כשהוציאים לרה"ר. אבל בנידון שלנו (לגבי הזורק תרומה לבית טמא) איסור ההוצאה והטומאה באים ביחד, שהרי עד שהוא לא נח עם האוכלין שבבית לא היה בו שיעור לא לשבת ולא לטומאה.

למדנו במשנה לעיל שאם זה שהצניע אותו והוציאו לזריעה אח"כ נמלך (= התחרט) והכניס אותו, אינו חייב על ההכנסה אלא אם יש בו את שיעורו המפורש בו.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

לכאורה הדבר פשוט, כיון שבזה שנמלך עליו שלא לזרוע אותו הוא ביטל את מחשבתו הראשונה ועכשיו הוא ככל אדם. אלא מבאר אבי שמשנתנו עוסקת בשלא נמלך בפירוש, אלא שזרק אותו לאוצר יחד עם שאר פירותיו, וזה נקרא ביטול מחשבתו הראשונה כיון שלא הצניע אותו. והיחידוש הוא שאפילו שמקומו ניכר כלומר שלא התערב בשאר פירותיו, בכל זאת בטלה מחשבתו הראשונה.

משנה וגמרא: המוציא אוכלין ונתנם על האסקופה (= מפתן הדלת) שהיא כרמלית, בין שחזר הוא והוציאם לרה"ר או שהוציאם אדם אחר לרה"ר, פטור משום שלא עשה עקירה והנחה בבת אחת. כלומר שכדי להתחייב צריך לעשות עקירה ממקום חיוב והנחה במקום חיוב, וזה עשה עקירה ממקום חיוב והנחה במקום פטור שהרי כרמלית אין איסורה מן התורה אלא מדרבנן. אבל אם העבירם לרה"ר דרך כרמלית ולא הניחם בכרמלית, חייב. ולדעת בן עזאי פטור, משום שמהלך כעומד וכאילו שהניחם בכרמלית וחזר והוציאם לרה"ר.

לדעת חזקיה - קופה שהיא מלאה פירות ארוכים שממלאים את כל אורך הקופה כגון קישואים ודלועים, והוציאה ונתנה על האסקופה **החיצונה** שהיא רה"ר, פטור עד שיוציא את כל הקופה, שכיון שהפירות ארוכים וחלק מהם נמצא עדיין בפנים זה לא נחשב להוצאה. אבל אם היא מלאה בחרדל (= גרגירים קטנים) הוא חייב שהרי חלק מהם יצאו לגמרי החוצה.

ולדעת רבי יוחנן - אפילו הקופה מלאה בחרדל פטור, כיון שאגד כלי שמיה אגד' כלומר שהם מאוגדים בכלי אחד, וכל זמן שהכלי לא יצא לגמרי החוצה אין זה נחשב להוצאה.

👉 העובר על איסור אחד שיש בו גם חיוב מיתה וגם חיוב תשלום ממון, פטור מתשלום הממון, שאנו מחייבים אותו רק על העונש החמור מביניהם.

הגונב כיס (= ארנק) בשבת חייב, כיון שכשהגביה את הכיס בבית הבעלים כבר התחייב לשלם על הגניבה, ועל איסור שבת הוא עובר רק אח"כ כשמוציאו מבית הבעלים לרה"ר. ואם גרר את הכיס החוצה פטור, כיון שאיסור גניבה ואיסור שבת

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

באים יחד. הגמרא מקשה שאם 'אגד בלי שמייה אגד' יש לנו לחייבו על הגניבה, שהרי איסור גניבה קודם לאיסור שבת, שכיון שהוציא מקצת מהכיס החוצה כבר גנב את המעות שהרי יכול להוציאם דרך פיו של הכיס, ואילו לענין שבת הוא פטור שהרי המעות אגודים בכיס והם נחשבים כמונחים ברה"י, ונמצא שלא עשה הוצאה. הגמרא מתרצת שהוא הוציא את הכיס דרך שוליו, וכיון שלא יכול להוציא את המעות לכן לא עבר עדיין על איסור גניבה.

מושגים בדף

פליטא: רשות הרבים. **סטיו:** מקום מוקף איצטבאות לשיבה, והוא כרמלית משום שלא עוברים שם רבים.

